

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокое число по 10 сот.

РУСЛАНА

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових епальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцена в Агенції Соколовского в насажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженя.

Рекламації неопечатані в вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Руска справа в освітленю презеса соймової правди.

(X) Про руску справу писали вже всілякі дневникарі і політики польські стілько, що з вих писань можна би зібрати величезний том, а мимо того ся справа не стала для польської суспільности і для керманичів польської політики ясною і без пересади можна сказати, що сеї справи одні не розуміють, а другі не хотять розуміти.

Минувшої неділі, отже перед самим відкритям соймової сесії оповістив гр. В. Д і д у ш и ц к и й, віцепрезес парламентарного кола а тепер презес соймової правди в 211 ч. Gazet-и Narodow-oi статю про руску справу яко шесту частину статей по славянським конгресі. Ся статя має значіне неначеб програмове з огляду на визначне і впливове становище гр. Дідушицкого і тих сторонництв, на котрих чолі він стоїть в соймі і в держ. раді. В сій статі висловив він менше більше ті погляди про руску справу, які розводив перед соїми виборцями недавно в Самборі.

І в посольським справозданю і в наведеній статі не сказав гр. Дідушицкий про

руску справу нічого нового, а обговорив її доволі побіжно, хоч тепер уже появило ся багато документального материялу виданого і в Галичині і в Росії (Русинами і Москалями) про сю справу, одначе він мабуть навіть не знає про сей материял, хоч то кидас дуже цікаве і яскраве світло на польско-руські і москво-руські відносини, а хто в тих справах хоче забирати слово, не повинен сего ігнорувати.

Гр. Дідушицкий признає вже, в суперечности з давними польськими поглядами, що руска справа є давна і що її не винайшов гр. Стадіон і що ся справа набрала ваги доперва в конституційній добі. Обговорює він політику сьвятоюрців в соймі і держ. раді і змаганє до змосковщєня рускої мови та введеня православія, процес Ольги Грабар і відступство від унії Наумовича, наслідком чого віденське правительство відвернуло ся від Русинів а оперло ся на Поляках. Але крім того віденське правительство і Поляки оглядали ся за Русинами, з котрими можна би дійти до порозуміння і ужити їх яко оружя проти панславизму і тоді звернули ся до Русинів-народовців (Українців), котрі майже четвертину столітя творять репрезентацию руского народу в держ. раді і в соймі. За їх

впливом повстали рускі гімназії, управильнено руску мову в школі і в уряді а більшість соймова признавала підмоги для їх товариств і видавництв, та вибирала зміж них члена кр. виділу.

Народовці ділили ся з самого першу на праве і лїве крило, а за сими останними стояли радикали властиві, що змагають до суспільного перевороту і ведуть протирелігійну агітацию. Російська революция доляла олію до огню, а лїве крило і найкрайніші живла опанували весь рух руский і шкільну та академ. молодіж, признають ся до пруских симпатий і намагають ся виперти Поляків за Сян, викликають страйки і бойкоти, розятрують уми селян, а страшним плодом сеї агітациї було убийство намісника, котре навіть похваляли рускі послы в держ. раді.

Сей український радикалізм викликав недовіре між Поляками до народовців, бо вважають єго грізним для держави і суспільного ладу і тому Поляки зовсім відвернули ся від народовців.

В тім часі воскресли давні сьвятоюрці, виводять дальше гр. Дідушицкий, під назвою Старорусинів і почали поборювати Українців, виявляючи побіч русофільських також консервативні оклики. На їх чолі стануди умірковані люди, що

Польскі конспірації серед руських питомців і духовенства в Галичині в роках 1831—46.

Студія д-ра Кирила Студинського.

(Дальше).

Президія губернії заявила тоді Кущикевичови »dass er sich einen anderen Beruf wählen müsse, indem er im Grunde der gegen ihn vorgekommenen nachtheiligen Daten nicht in den Priesterstand aufgenommen werden könne¹⁾.

Під впливом дир. Сахер Масоха пустив ся Кущикевич на хитрощі. Він написав для Сахер Масоха зізнаня, в яких признав ся, що був членом польських революційних товариств „Wolny Haliczanin“ і »Prawi synowie Ojczyzny«. Зізнаня Кущикевича припали до впадоби Сахер Масохови, який поручав дня 9. падолиста 1840 р. президії, щоби признала Кущикевичови титул стола²⁾. Однак порученє Сахер Масоха сим разом не придало ся, тим більше, що небавом Кущикевича увязнено, як підозрілого о приналежність до польської, революційної організації, що в марті 1840 р. мала викликати в Галичині оружане повстанє. Кущикевича передержано кілька літ в слідстві, а при кінці 1844 р., хоч він вміщував до слід-

ства декого з руських питомців, а се могло причинитись до увільнення від кари, єго засуджено на смерть. Сей засуд замінено опісля на кару вязниці¹⁾.

З даних, які ми випукали, виходить без сумніву, що деякі питомці, як Дмитро Мохнацкий²⁾, Кулічковский, Зіневич і Кушкєвич були вмішані в революційну пропаганду. Можлива річ, що й Василь Граб належав до польських конспі-

¹⁾ Józef Krajewski: „Tajne związki polityczne w Galicyi“, ст. 126 і дальші.

²⁾ Дмитро Мохнацкий вніс рекурє против виключєня з духовного стану дня 5. мая 1837 р., про що єв. Снігурекій повідомив митрополита (порівнай: Gestions-Protokoll des griech. kat. Metropolitan-Ordinariats з р. 1837. Nr. 97). В р. 1840 увязнено Дмитра Мохнацкого wraz з иншими польськими конспіраторами, підозрілими о приготовлюванє оружаного повстаня. Він пересидів у слідчій вязниці кілька літ і окупив для себе свободу і звільненє від всякої відвічальности нікчемним доносом на кружок Маркіяна Шашкевича, який посудив о тайну пропаганду в користь Росії. Вказав на се виразно його іменник Клим Мохнацкий (про нього згадка в дальшій главі), який лишив нам свої спомини, а в них писав про Дмитра, що його, а »nie puszczoneo na wolność, co przypisywano pomyłce... Nje pomyłka była to, tylko wynagrodzono go za wyjawienie związku rusko-moskiewskiego między alumnami і o stosunkach ich z Moskalami. Inaczej wyjaśnić sobie tego nie można. (Рукопись бібліотеки Осолінських у Львові, Nr. 3542). Сам донос Дмитра Мохнацкого видобув з архіву мінистерства внутр. справ у Відні і видруковав Мих. Тершаковець, „Укр.-руск.“ Архив“, т. III, ст. 146—194.

раційних організацій, на що вказувало би його поведєнє в р. 1848, про яке на кінці праці згадаємо. Однак се певне, що всіх прочих, як Стрільбицкого, Мацілинського, Сьокала і Шведзіцкого можна було посуджувати, як богато инших їх товаришів, о симпатії для польської справи але ніяк о конспірації. Всеж таки й їх, завдяки лєояльності і перелякови митрополита, мало що не прогнано з семінарії — як небезпечних революционерів.

Про митрополита Левицкого можна сказати, що на першу вість про сих питомців, яку одержав з президії губернії, він цілком стратив рівновагу.

Так прим. дня 4. марта 1837 р. зажадав митрополит від ректорату духовн. семінарії, щоби доніс »qui Alumni praeter Novalia Allgemeine Zeitung nominata, alia quaecunque et qualia periodica Novalia legere consveverunt, a quo item et qua via eadem obtineant¹⁾. Колиж ректорат подав бажаний спис питомців і додав, що крім „Allgemeine Zeitung“ читають вони ще »novalia polonica cum appendixe Rozmaitości«, а побіч сього і инші книжки, які дістають через книгарню, митрополит видав заборону читати сї книжки, а рівночасно приказав питомцям, щоби не сьмили без відомости ректора які небудь книжки купувати, або предплачувати²⁾.

(Дальше буде).

¹⁾ Тамже Nr. 1018/ggg — 1099/ggg 1840.
²⁾ Тамже Nr. 1883/ggg 1840.

¹⁾ Gest.-Protokoll з р. 1837. Nr. 25.

²⁾ Gestions-Protokoll з р. 1837. Nr. 29.

промовляють за згодою з Поляками і висловлюють, що хотять бути вірними підданими Австрії.

За ними стоїть ліве крило, що признає ся до єдності з Москалями і симпатизує з революційними тенденціями російськими, вороже Полякам, але того многи Поляки під напором українського радикалізму не хотять добачити, бо ходить передовсім о оборону релігії і суспільности перед гайдамацтвом, якої Українці не мали відваги дати. Багато Поляків подало отже руку „Старорусинам“ і допомогли їм до побіди при останних виборах до сойму, бо они станули до явної боротьби з гайдамаччиною

(Ковець буде).

Політичний огляд.

На першій засіданню галицького сойму провонир московского (русского) клубу др. Дудикевич (Др. Король, котрий первісно вибраний був головою, зрік ся опісля проводу) зазначив, що наші москвичі «обединенные сознанием культурного единства русского міра» і в тім «сознаніи єдиноспасительности русской народной идеи» вступають до галицьк. сойму. Заява д-ра Дудикевича має подвійне лице як поганський Янус, відповідне двоякій політиці наших москвичів — одно лице звернене до єдиноспасительної білокаменної матушки Москви, котрій треба було заявити про «сознаніє єдинства русского міра», а та заява перепечатана в російських дневниках з додатком півурядового коментаря клубового буде мати инше лице і зробить инше вражіє — істинно-русское, — як се друге лице заяви звернене до соймової більшости, до польского дневникарства і правительственных кругів, для котрих ся заява була виголошена галицьким „проізношенієм“, щоби оно не виглядало на чисту московщину і удержувало польску суспільність в баламутстві про Starorusinów. Отсею заявою потвердив др. Дудикевич наш погляд, що «русский клуб» буде вести двояку політику в напрямі давно випробованим нашими москвичамн, представляти себе тут консервативним і охочим «для мирного сожитія обох сей край заселяющих народов», а при тім користуючись пособлюванем короткозорих польских політиків вести обединительну пропаганду і під покришкою «культурного» обединенія будувати місток до повного єдинства.

Голова укр.-русского клубу др. Оленицкий, промовляючи після д-ра Дудикевича, не покористував ся сею нагодою, щоби заперечити сій обединительній заяві представника галицьких москвичів, а обмежив ся лише зазначенем іменем свого клубу становища в справі виборчої реформи, домагаючись ухваленя загального, рівного права виборчого. Теперішній сойм, котрому кр. маршалок в своїй промові признає повне шестилітє для его діяльности, вважає укр.-русский клуб на основі заяви свого речника неспосібним до полагоди межинародних справ в краю, а бачить в нім репрезентацию переходову, покликану до як найскоршого ухваленя виборчої реформи, щоби як найкорше зробив місце новому соймови справді людовому.

Одначе, як з заяв міністра-президента бар. Бека про виборчу реформу в кр. соймах, а також з промов кр. маршалка і намісника і настрою соймової більшости впевнити ся можна, скінчить ся ви-

борча реформа на доданю пятої курії „Діло“, котре недавно нам дорікало, що ми нашли ся разом з „Галічаніном“, починає вертати де своїх поглядів висловлюваних в 90-их роках, що з Starorusinami можуть націоналдемократи мати спільні справи і на тій основі також в певних справах обидва клуби можуть іти спільно. Очевидно „Галічанін“ бере зараз за руку витягнену „Ділом“ і запевняє, що «русско-народная партия відома з давна із свого уміркованія і терпимости противних переконань і готова була все в справах загальнонародних(?) приносити як найбільші жертви аж до «полного изнеможенія». Як бачимо отже, з страшного завзятя проти кацапского можуть небавом пп. М. Лозинский і О. А. Марков опинити ся в обнятях і прослезити ся з „полного изнеможенія“. Consolidatio rediviva! „Громадский Голос“ остерегає своїх однопумців, щоби «не попали в нову еру», але як бачимо тепер, готові „попасти в консолідацію!“

Соймова правия зложена з краківского кола, автономістів і рільничого клубу зєднанила ся для оборони консервативних інтересів і вибрала головою гр. В. Дідушицкого, а заступниками гр. Льва Пиніньского, Водзіцкого і Стадніцкого.

Соймове коло вибрало також «комісію матку», котра уложила предлоги до вибору комісій, які вибрано на вчерашнім четверговім засіданню.

Оводішне засіданє (з середи) кр. сойму виявило, що консервативні живла будуть опирати ся прискореню виборчої реформи. Др. Король і др. Оленицкий внесли, кождий окремо, свої начерки виборчої ординації, а п. Стапінський мотивував своє нагле внесенє, щоби кр. виділ до 30 днів виробив начерк виборчої реформи в напрямі загального, рівного права голосованя, одначе се внесенє одержано при іменнім голосованю лише звичайну більшість (64 голосів проти 52) і тим способом відкинено наглість.

Дня 15. с. м. відкрито також краєві сойми в Празі, Брегенці, Целльовці, Зальцбургу, Градці, в Берні і в Опаві. В Празі на першій засіданню настала велика буча задля складу соймового бюра (що нема в нім Німця), а маршалок кн. Фердинанд Лобковиц з трудом довів до ладу. П. Клофач виголосив заяву, що він і его товариші не признають сего сойму згідним з конституцією. Він вніс також внесенє що до заведеня загального, рівного права виборчого. Підчас відчитуваня сего внесеня настала знов буча між чеськими а німецькими послами.

Міністер-Чех Фідлер на бенкеті промислової ради в Празі звернув бачність на нервозність в оцінюваню справ політичних, народних і суспільних так, що найдрібніша справа викликає серед населеня великі суперечности. Сего треба тим більше жалувати, що небавом мають бути полагождені вельми важні і трудні справи політичні, економічні і суспільні, до чого треба спокою, щоби сі справи поладити в інтересі населеня, промислу і торговлі. Звернув ся отже до всіх, що би старали ся довести до успокоєня.

В Бухльовицях (на Моравії) відбув ся зїзд бар. Еренталя з міністром Ізвольским і довів до повного порозуміня між обидвома сусідними державами в балканських справах. Супроти Туреччини обидві держави будуть займати прихильно вижидаюче становище.

Російске дневникарство зазначає се з вдоволенем і вважає сей зїзд доказом приятних відносин між Австрією а Росією.

Цісар Вільгельм занежав ви-

їзду на французску область задля того, як запевняють, що попусував ся ему автомобіль, а франц. дневник Journal звіщає, що франц. поліция дізнала ся, що двох анархістів думає виконати на него атентат і тому остерегла цісаря перед приїздом.

Конституційна Туреччина має великі клопоти. Губернаторови Сулейман-паші в Плевле грозило турецке військо смертю і він приневолений був відкликати ся до помочи австр. коменданта залози, котрий відніс ся до міністра війни, а се приказало держати військо на поготові. Симчасом Сулейман паша утік до Загребу, а хоч пробув там inognito, викликало се там велике вражіє.

Повстанє Курдів під проводом Ібрагіма паші прибирає широкі розміри, а можна сумнівати ся, чи турецке військо одоліє повстанців.

В Персії вибухла справдешня революция. Повстанці заняли місто, побили військо шаха і нанесли ему великі страти.

Листьмо з Америкахьскої Русі.

(Як почитаютъ Владик инші народи, а як се дів ся у нас).

(Дальше).

„На висший степенє сего дивного щастя здійсмає его Епископ в день своєї хайретонії. Мусить зірвати і підняти ся понад дотеперішне своє окруженє, котре може вже тому стало ся милим і до котрого так привязав ся, що иншого вже не бажав, а котре проте уважав щастєм в дальшій части дороги свого житя. Входить в нову сферу діяльности, відмінну, важнійшу, величавійшу, що стоїть висше понад усе инше: здавало би ся, що его щастє степенує ся. А одначе знова потреба незвичайної сили духа і Божої ласки, щоби з охотою піддати ся сій зміні

„Торжество нинішнього дня, без сумніву другого найщасливійшого дня в житю Преосв. о. Епископа Родо-го, нехай з одной стороны буде ему винагородою за се, що тратить і чого вирікає ся для висших цілей, а з другої стороны нехай ему буде заохотою, що і в новій сфері діланя знайде покріпленє у чесного народу, для котрого підймає ся нових трудів. Коли в часі торжественних нинішних походів, мимоволі прийде ему на гадку, що з грудий того самого народу, що в триумфі з воями впроваджував Христа до Брусалиму, в недоваї відтак виривали ся оклики «Распи, распи его, прибий на хрест!» то нехай рівночасно згадає, що се польский нарід, відмінний від недвоячного жидівского і більшість тогож остане ему щирою і вірною, а в разі потреби заглушить нечесні голоси деяких одиниць і громадок, і що нинішні обяви одушевленя, голоси ентузіязму і обяви радости, в далеко більш переважаючій мірі є щирі і остануть тривкими.

„Прикро нам, що при писаню отсих уваг, не моглисьмо оминуті виявленя сих гадок, які звучать диссонансом: але така вже польска нута, що без такого звуку не уміє обійти ся, а не булибисьмо щирі, коли би ми її поминули. За се однак належимо до найщирших з поміж сих, що складають нині першому польскому Епископови в Америці желаня і належну честь, а желавмо ему благословеня Божого в новій сфері его діяльности, не лише зі згляду на его особу, але також зі згляду на дочесне і вічне добро всіх его і наших земляків — і желавмо ему найщирійше і найсердечнійше: «Многая літа!» О коби рівнож радісно і щасливо обходив дні срібних і золотих своїх юві-

НОВИНКИ.

леів, не лише єрейських але і єпископських, на більшу славу Бога, що єго установив нашим Єпископом і на пожиток Поляків в Америці, котрі в нинішнім дни, віддали єму честь як уміли і могли!

„Орган тутешньої архидієцезії, The New Woyal, подаючи простору статю о хайретонії Пр. о. Єпископа Родого, висловив ся в часті біографічній, що найщасливішою днесь в Америці женщиною є без сумніву пані Кристина Роде, мати Номіната. І так є без сумніву: нехайже нам вільно буде при сій нагоді також і пані Роде пожелати, щоби довгі ще літа тішила ся прекрасною а успішною діяльністю своєго сина, на єго високім уряді“.

Ось такою статюю повитала польска часопись „Dziennik Chicagoski“ з д. 29. VII. 1908 р. день хайретонії першого польского Єпископа в Америці.

І «ми» троха більш як рік тому, обходили торжество єпископских сьвячень Преосв. Сотера. Та яке бідне, як мізерне було одушевлене нашого народу з нагоди сих сьвячень. Не кажу вже, щоби писані були пеани в акатолицких часописях, як „Діло“ „Галічанін“ і т. д., але навіть і ся часть української печати, що менше або більше заступає справи руско-католицкого народу, як холодно обійшла сей важний, сей історичний день для нашої Церкви і народа. Ще перед сьвяченнями Преосьвященого Сотера, наша печать а особливо в Америці, замість повітати сю вість радісно, помістила статі, в яких вже наперед виступила проти Преосв. Сотера. І цілком незрозуміле було і є поведєнє нашої печати духовенства і народу. Перед іменованєм домагали ся: »треба нам єпископа, треба вождя нашої Церкви, бо возьме верх схізма і т. д., а коли Сьв. Отець Пій X. іменував Єпископа в особі Преосьвященого Сотера, відозвали ся оклики негодованя. І чомуж се так? Чи дав до сего негодованя причину Преосв. Сотер? Він лише на се жив і живе, щоби наш на рід обновити в Христі, щоби через Христа привести єго на рівні з другими культурними народами. І на сего Мужа, на сего вибраного сьвященника з помежи тисячів духовенства накинута була наша печать, московска і польска.

(Дальше буде).

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Чудо Архист. Мих.; римо-кат.: Януарія. — В неділю: руско-кат.: Соз. М.; римо-кат.: Евстахія.

— **До краюї ради шкільної** визначив крайвий виділ своїми відпоручниками на найблизшу функційну добу: д-ра Верещинського, д-ра Льва гр. Півніського і д-ра Савицького, директора рускої гімназії в Тернополі.

— **Могили М. Вовча**, української письменниці, муж письменниці має намір записати якому небудь українському товариству, або інституції. Разом з могилою муж покійниці Лобач Жученко наміряє записати сему товариству і будівлю і будинок, в яким тепер живе, щоби туди могли їздити на відпочивок хорі письменники українські, яким треба лічтись гірским повітром. Хутор Лобач-Жученка і могила М. Вовчок є на Кавказі (в Терській області). Українське товариство, якому буде записаний кутор Л. Жученка, має доглядати і могилу письменниці.

— **Наука гри на кобзі.** В Лисенковій школі музичній в Києві учить грати на кобзі найлучший сучасний український кобзар І. Кучеренко з Харківщини. На курс гри на кобзі вписало ся багато учеників.

— **Холера в Росії.** Петербург як кожде місто має богатих людей, величаві палати і чисті улиці, але попри те і тисячі бідноти, багато брудних і нечистих заулків. Тимто холера найшла в тім місті пригідну почву і ширить ся з такою лютию як ніколи давнійше і з кождим днем число занедужань абільшає ся. В останних 24 годинах було 305 нових випадків холери, а 115 осіб померло на холеру. Навіть в найчистішій часті Петербурга, в середмісті, занедужало одного дня позавчера 249 осіб а померло 70. Пошесть розносить ся з водою. Та сама причина холери в Києві, де стверджено, що холера напала тих людей, що пили непереварену воду з Дніпра. У Києві доставлено дотепер до шпиталів 182 особи, підозріні о холеру, але лише в 46 випадках провірено очевидну холеру. З поміж них померло 28 осіб. З інших сторін Росії донесено отєї нові випадки холери в днях 12. і 13. с. м.: в астраханській губернії 34 занедужань а 21 випадків смерті; в саратовській губ. 29 занед. і 17 смерті; в Самарі 10 занед. а 13 см.; в нижегородській 37 занед., а 13 см.; в вороніжській 8 занед. а 5 см.; в Ростові над Доном 56 занед., 30 см.; в доньскім окрузі 131 занед., 30 см.; в Тифлісі 15 занед., 6 см.; в кубаньскім окр. 46 занед., 25 см.; в Іуреві

(уральський округ) 51 занедужань, а 39 випад. смерті. — З Петербурга занесено холеру до Фінляндії, де она появиля ся спорадично в кількох місцевостях. На богатших населєнцв тих міст, де вибухла холера, напав страх. Приміром з Петербурга виїздить багато людей до Німеччини і Франції. В Парижі санітарна рада зарядила 5-дєвну карантанну що до всіх подорожних з Росії.

— **Нова секта.** Росія має щастє до ріжних сект. В Чернигівщині повстала тепер секта „пасхальників“, які на підставі таблиць „пасхальї“ заєвняють, що теперішне численє лїт від Рїздва Христового є хибне о три літа, а через те, мовляв, терплять торговельні діла. Сьмішне!

Оповідки.

— **Репертуар львівського руского театру в Городенці.**

В суботу 19. с. м. „Барон циганів“ оперета в 1 діях Стравса.

В неділю 20. с. м. „Не ходи Грицю на вечерниці“ народний образ зі співами і танцями в 5 діях М. Старицького.

В понеділок 21. с. м. „Серед бурі“ історичні картини зі співами в 5 діях Б. Грінченка.

Ві второк дня 22. с. м. останнє представленє „Жидівка“ опера в 5 діях Гадєвіого.

— **Репертуар міського театру у Львові.** Нині (пятиця): „Самсон“ штука в 4 д. Г. Бернштайна; в суботу попол.: „Весіле“ Виспаньского, вечером „Галька“ Монюшка.

— **В Копичинцях** відбудуть ся дня 20. с. м. в салі „Народного Дому“ вечерниці, з яких чистий дохід призначений на приватну гімназію в Копичинцях (що мала бути в Пробіжній) і на будову дому „Сокола“ в Тернополі.

— **Зміни в старостах.** Намісник покликав старостів Адама Теліховского з Золочева, Леопольда Попєля з Товмача і Євгена Свободу з Тарнобжега до служби в намісництві.

— **Звіт тов-а торговельно-промислового „Сокильський Базар“** за місяць липень і серпень 1908: Торг за два перші місяці сего року то є липень і серпень був 1196 К 90 є більший від торгу в тих місяцях мин. року. Зваживши, що ті місяці випадають на ферії, то сподіваний торг в сїм році зростє понад 30% торгу мин. року. Рух вкладок і уділів представляє ся: Вкладок вплинуло в липню і серпні 2687-91 К, звернено 240-55 К, стан в кінцем 31. VIII. 18692-36 К, уділів вплинуло 161-00 К стая уділів в кінцем серпня 3702-00 К, фонд резервовий 200-00 К, оборот касовий в липню 13624-34 К, оборот касовий в серпні 11261-23 К. Принято нових членів з 1 уділом: Вл. Калм Жмур, Гн. Шнитко, Сафр. Ференцевич, З. По-

купавий, і вє добре безь римового клопоту, котрій неодному кобзарю сонь і апетитє відбрав.

Оть рецепт на добрий сонь:

(Тут подана поема: „Берестечко“ — з да-тою 15. серпня 1869).

Будьте здорові всі разомь, родичі і братя і ви, мій любій друже, прочитайте сю думу і задрімайте щасливо і сніть карі очинята і перлові усточка і т. д.

Незабувайте на друга Вашого

Гр. Воробківєвіча.

Якь би бувь і Владмирь мені написавь, і єму бимь бувь вімазавь яку рецентову думку на ліпший сонь, — а тепер най вібачає. — Гр.

Додаю ще до описанія празника Любєлської уніи, що вь театрі співали руску пісьнь зь великимь возторгомь притомнихь Ляхів. Кілько собі припоминаю зачинаєтє та пісьня такь:

По Поділю, по Вкраїні
Соколи (журавлі?) летіли,
Тай тужливу пісьнь запліли.

Ци якь тамь, немогу собі припмнути, Споминаєтє тамь про Острожскихь, Остафія, Богдана, про козацкі думи, шуми, море синє, козацкі діти вь братерстві зь Ляхами і т. д.

(Дальше буде).

Матеріяли до історії зноєн Галичан з Буковинцями.

Ч. 144.

Лист Григорія Воробкевича до Осипа Барвіньского.

Львівь 16. Аугуста 1869.

(Дальше).

Моя гадка така, що духъ поетичній не дасть ся научити, чоловік мусить з нимь ся родити, і лишє не писати нічого, ніжь злого. Дурно шукаєтє на попелищахъ сердця мого поезій, минувь вікь молодецкій, минуло і коханячко і поезія, а вірши, котрі я типерь пишу, то тілко забавка; оть такь якь другій ідеть склянку пива напитись, сїдаю я зь нудьги і пишу вірши страшєні, та все ямбами та трохіями на прикірь Партицькому. Бїгь знає, що не могу иначи, мені здаєтєся, — правдоподобно несправидливо — що форма моїхъ думь єдина для історичнихъ народнихъ думь; нові і чужі форми мені такь дивно здаютьєся, якби хінска поезія. Найкраща поезія Шевченка та, котра по народному звучить. Такь дуже, мій любій, упоілася та форма вь мов уху і серце, що здаєтєся умираючи послідні мої стогнаня будуть сямь темпомь іти: — або —

А що Ви тамь говорите про наилучшихъ кобзарівь галицкихъ — то байка. Що ся Ісідора тичить, можи бути, але я наилучшому зь галицкихъ поетівь Федковічови недостоїнъ і ремень сапогівь розрїшити, а не то що. Оть забалакалїстїся за далеко, мій любезній. А Ви ще жадаєтє, би я Довбуша критікувавь? Где тамь! Уже святе писаніє мені то казуєтє чинити: „Не судите, да не судимі будете“ (гл. 7. ст. 1.) а зачисливши до того — незнакомість моя, невїжество що до формівь новихъ і полету високого — то трудно і мислити про тов. Не читавь я ще і стрічки ізь тої віславленної поезіи; — ознакомившись зь нею, не відтого я, би Вамь вь пісьмі не віразивь мої маловажні гадки про ню.

Празникь уніи любєлської описавь я вь короткості бр. Олександрю, най Вамь дасть прочитати, тілько одинь passus ні, бо тої може Вашу цілу повагу в нівєчь обернути, а шкода Вашої ніжности невинної.

Предполягаючи, що вржава (!) господарска на селі не дасть Вамь спати, посилаю Вамь слїдуючу думу; читаючи ю певне заснете. Написавь я і увчера оть 6—8 години, не напивши ся і скланку води, такь дуже безсонність Ваша лежала мені на сердці. Хотівь ємь Вамь нею разомь довести, що нїть ніякої поетическої здібности вь мені, бо безь вибору употрибивь ємь ті злогї і римы, які наплєли на память, а спавь ємь потому якь

пович, Юл. Гарух, Ом. Куницький всі зі Львова; даліше зі Стрия приступили: др. Юл. Оленицький, Ів. Ревакович, Йос. Кучика, А. Д. Сембратович, М. Тюн, Еф. Кисілевський, о. Ник. Гошовський, Ів. Витковицька, др. Іл. Бачинський, о. Ост. Нижанковський, др. А. Герасимів, о. Ник. Матковський, інж. М. Левандовський о. К. Петрушевич; зі Львова Ви. Ос. Чарнецький з 2. уд., з Станіславава др. В. Янович, з Лопянки о. Ник. Іванусів з 4. уд., зі Львова Юл. Секунда з 1. уд. Всіх членів є доси 109 на 173 декл. уділів. З днем 1. падолиста отварає ся філія „Сокільського Базару“ в Стрию, при ул. Третього мая. Вписове 2 К. Уділ 25 К. Стопа від вкладок 5%. — Дирекція.

Посмертні повістки.

— Володимир Карбулицький, визначний і діяльний член між академічною укр. молодіжню черновецькою, якийсь час співробітник „Буковини“, упокоїв ся дня 16. с. м. на грудну недугу в домі своєї рідні в Станівцях горішніх. Покійник пробував свого письменського талану віршом і прозою, поміщуючи у буковинських видавництвах фейлтони, а також перекладав Толстого і Горького. В. с. п.!

Наука, штука і література.

— Нові книжки. В Полтаві вийшов з друку другий том творів Павла Барвінського (Ізраїльтенка), який випустив торік том своїх оповідань. Другий том має заголовок „Драматичні твори“ і містить: 1) „Каторжна“ драма в 5 д.; 2) „Антось Дукат“ истор. драма в 5 д. а 6 відмінах; 3) „Сучасний дон-Кіхот“ драма в 5 д. а відмінах; 4) „Енеїда“ комічна оперета в 6 д. а 7 відмінах (після Котляревського).

— Світова річ. В „Ріднім Краю“ почав ся друк комедії в 5 діях Ол. Пчілки п. в. „Світова річ“ з малопаньського життя.

Галицький сойм.

Засіданє з дня 17. вересня 1908.

Початок о 10:30. По відчитаню петицій, внесенє та інтерпеляцій, палата приступила до наглядного внесенє п. Шведа в справі уділення громаді Ющина (пов. Живець) більшої запомоги потерпілим від повені 17. липня с. р. По відосланю сего внесенє до бюджетової комісії, сойм признав однодушно наглядність внесенє пос. Баталіі, щоби затягнути кількамільонову позичку і з фінансовою помічю держави приступити чим скорше до більших публичних робіт, та відослав внесенє до бюджетової комісії.

Приступлено до вибору комісії, при чім вибрано між инними членами комісії: адміністративної пос. Старуха, Макуха і Дудикевича; банкової К. Левіцького і Сеняка; дорогової Кивелюка, Думку і Колпачкевича; господарства кравього Курівця, Скварка і Криницького; гірничої Куровця і Ганчаковського; залізничної Скварка; петиційної Ант. Старуха, Вивничука і Миронюка-Заячука; податкової К. Левіцького, Трача; иравничої Кивелюка і Ганчаковського; промислової Кивелюка, Тимотєя Старуха і Трача; сільної Сандуляка і Крисоватого; санітарної Куровця і Миронюка-Заячука; шкільної К. Левіцького, Макуха і Дудикевича; водної Олесницького і Криницького; аграрних реформ Скварка, Макуха і Сеняка, а до комісії дисциплінарної Короля.

З черги дозволено повітовій репрезентації в Городку побирати в 1908 р. висші додатки, а громадам Андрихів, Бучач, Хоростків, Пішанів, Йодлова, Кольбушова, Коростенько, Перемишляни, Сендзівів, Затор і Жолівня побирати громадскі оплати від горячих напачків. Даліше зачислено гром. Копичанці до місцевостий, що підлягають громадському закону з 3-го липня 1906. Громаді м. Кракова дозволено побирати на річ фонду убогих громадску оплату від вкладок тоталізатора при кінних перегонах в Кракові. Двірському обшарови в Войничові дозволено побирати оплати від перевозу на р. Стрий, а громадам Йорданів, Сянічка посада, Риманів і Тарнобжег побирати громадску оплату від псів.

При кінци засіданя пос. А. Старух мотивував наглядність свого внесенє в справі уділення погорільцям громади Мишківці (пов. Ліско) запомоги в сумі 10.000 К. Наглядність ухвалено, а внесенє переслано до бюджетової комісії. Так само ухвалено наглядність внесенє п. д-ра І. Куровця в справі уділення з кравьих фондів запомоги погорільцям в Довгій Войни лівській (пов. Калуп), яких сего року навістили два нещастя: — повені й пожежі. Внесенє се переслано до бюджетової комісії.

Засіданє скінчило ся о год. 12:25. Слідуюче засіданє відбуде ся в суботу о 10. год. рано. На дневнім порядку будуть вибори до комісії: громадскої, бюджетової і виборчої реформи та вибір секретарів а також перше читанє внесенє, які поставили вчера пишні послы і звіт кр. виділу в справі побору громадских оплат від спиритусових напачків в Ярославі. Нинішній день призначений на уконституованє вибраних комісій.

Засіданє скінчило ся о год. 12:25. Слідуюче засіданє відбуде ся в суботу о 10. год. рано. На дневнім порядку будуть вибори до комісії: громадскої, бюджетової і виборчої реформи та вибір секретарів а також перше читанє внесенє, які поставили вчера пишні послы і звіт кр. виділу в справі побору громадских оплат від спиритусових напачків в Ярославі. Нинішній день призначений на уконституованє вибраних комісій.

Телеграми

з дня 18. вересня.

Будапешт. Magyar Nyrtar доносить, що недавно відбуло ся під проводом міністра війни, Шенайха, засіданє комісії, на яким нараджувано ся над новим військовим законом, яким має ся завести дволітну військову службу в піхоті. В кінноті, артилерії та в технічних відділах служба тревала би 3 літа. Контингент новобранців має бути підвищений зі 100.000 на 160.000 так, що прецезийний стан австро-угорської армії на мировій стопі виносив би 420.000 жовнірів. Рівночасно має наступити реформа військового судівництва, причім в угорських полках буде заведена при розправах малярська мова. Кошти получені з тою реформою будуть виносити 80 мил. кор.

Прага. Nar. Listy доносять, що молодочехи внесуть в чеськім соймі проєкт языкового закона, яким заведено би обовязкову двоязичність в цілих Чехах.

Льондон. Англія повідомила держави, що прихляє ся до француско-іспанської ноти в справі Марокка.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готел, реставрація і каварня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 18. с. м.: Ярослав Кирчів, Кальна; Григорій Мандрик, Тартаків; Сильвестер Ткачук, Тартаків; Теодозій Стахевич, Тернопіль; Михайло Черняк, Якимчичі; о. Тит Войнаровський, Балинци; о. Юрій Куницький, Ігровиця; о. Йосиф Дуб, Лопушниця; Михайло Жмуркевич, Станіславів; Володимир Войнаровський, Кулачківці; Василь Марцилюк, Грималів; др. Герман Кофлер, Грималів; Денис Січинський, Бережани.

Вийшла нова книжка Мойсея Галя: Святий Стефан

перший малярський король, з многими образами. Ціна 80 с. Можна дістати в книгарні Ставропигійського Інститута а також в Угнівї у І. Білика, ц. к. професора гімназійального.

Гр. к. уряд парохіяльний в Сокалі

потребує зараз осьвідомленого дяка, котрий би був заразом здібним дірігентом і учителем місцевого хору. Відписи сьвідoctв відбутих наук і усліва вносити листовно до уряду парохіяльного в Сокалі. 251 (1—1).

Агенти корабельні

дистануть поплашний заробок побічний. „Окрент“ (корабель), бюро дневників Бухштаба, Львів. (5—10).

Курацийний і столовий виноград

найкрасшої якості, щоденно сьвіжо зриваний, 5 кільограмова пачка franco 3 K 50 сот.

L. Altneu, Versecz 4. Ungarn.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгєна Білінського в Збаражи.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на свроти і вдови по сьвященниках.

Держім ся покликку: **Свій до свого!**

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважаня про терпіня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 K без п. пер.
- 2) Розважаня про терпіня І. Хр. для шкільних дітий. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Працюйте і шадіть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах шірічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 K 8 сот. від кождих 100 K позички.

Векселі приймають ся тільки 3 місячні, а 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

З зиснів уділив „Джістер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки	2.795.183 K.
Позички уділені	3.410.684 K.
Уділи членські	234.398 K.
Цінні папери	130.452 K.
Фонд резервовий і инші	45.842 K.
Льокації	182.206 K.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Розклад залізничних поїздів
важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станіславава	5:40	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	вночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станіславава	—	—	—	2:40	—
Коломиї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35
Янова	6:58	9:15	1:35	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:1

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі означені †.

